

Κωνσταντίνος Βαβοῦσκος

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

1. Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 1995 συνήφθη συμφωνία μεταξύ Ἑλλάδος καὶ τοῦ κράτους τῶν Σκοπειῶν, ἀποκληθεῖσα «ἐνδιάμεσος», διὰ τῆς ὁποίας ὠρίσθησαν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ο.Η.Ε., διαπραγματεύσεις πρὸς τακτοποίησιν τοῦ θέματος τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὸ διαφιλονικούμενον μεταξύ αὐτῶν ἐπίσημον ὄνομα τοῦ κράτους τῶν Σκοπειῶν. Ὁρίσθη ἐπίσης ὅτι μέχρι τακτοποιήσεως αὐτοῦ τοῦ θέματος τὸ κράτος τῶν Σκοπειῶν θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα «Πρώην Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας», τὸ ὁποῖον, διὰ συντομογραφίας, ἀπεδόθη διὰ τῶν ἀρχικῶν FYROM.

2. Ἡ διαφιλονικία ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὴν αἰτίαν αὐτῆς τῆς συμφωνίας, ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι τὸ Κράτος τῶν Σκοπειῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του τὸ 1944, κατ' ἀρχὴν μὲν ὡς ὁμόσπονδον μέλος τῆς Λαϊκῆς Συνομοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὡς ἀνεξάρτητον κράτος μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῆς Λαϊκῆς Συνομοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τὴν διάλυσιν αὐτῆς εἰς τὰ ἐξ ὧν αὕτη συνετέθη κράτη, ἐπέλεξε ὡς ἐπίσημον ὄνομα τὸ τῆς «Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας», τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ φέρῃ. Εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην τοῦ κράτους τῶν Σκοπειῶν ἀντετάχθη ἡ Ἑλλὰς καὶ γενικώτερον ὁ Ἑλληνισμὸς μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι τὸ κράτος τοῦτο ὑψήρπασεν ἢ ἄλλως ἐπλαστογράφησε τὸ ὄνομα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε (καὶ εἶναι) διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τὸ ἀναμφισβήτητον ὄνομα τοῦ βορείου τμήματος τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ὁποῖον ὑπεδηλοῦσε συγχρόνως οὐχὶ μόνον τὴν χώραν, ἀλλὰ ἐθνολογικῶς καὶ τοὺς κατοίκους της. Παρ' ὅλα αὐτὰ τὸ Κράτος τῶν Σκοπειῶν ἐνέμεινε μετὰ πρωτοφανοῦς πείσματος εἰς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος [ὁ πρῶην Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῶν Σκοπειῶν Kiro Gligorof εἶχε δηλώσει ὅτι «τὸ δικαίωμα χρήσεως τοῦ ὀνόματος εἶναι ἀπαραβίαστον καὶ φυσικὸν δικαίωμα τοῦ λαοῦ μας» (Δελτίον 27 Ἰανουαρίου 1993) καὶ ὅτι «γιὰ μᾶς τὸ ὄνομα εἶναι ἡ ταυτότητά μας...», τὸ αἰώνιο ὄνομα (τῆς χώρας μας) (Δελτίον 28ης Ἰουνίου 1997)], ἐνῶ συγχρόνως ἐχρησιμοποιοῖ καὶ ἐπίσημος καὶ διὰ τῶν διαφόρων φορέων του βαρεῖς χαρακτηρισμοὺς κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν διαφόρων φορέων της (διοικητικῶν, πνευματικῶν καὶ πολιτικῶν) λόγῳ αὐτῆς τῆς στάσεώς της. Λόγῳ τῆς διαφιλονικίας, ἡ ὁποία τοιοιτοτρόπως ἐξέσπασε, ἀνελήφθησαν διεθνῶς προσπάθειαι πρὸς ἄρσιν αὐτῆς διὰ διαπραγματεύσεων, αἱ

ὁποῖαι κατέληξαν εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν συμφωνίαν καὶ τὸ μνημονευθὲν ὄνομα. Κατόπιν τούτου ἢ τακτοποιήσις τοῦ θέματος ἀνετέθη εἰς ἐπιτροπὴν ἀποτελεσθεῖσαν ὑπὸ ἐκπροσώπων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Σκοπειῶν μὲ ἔδραν τὴν Νέαν Ὑόρκην καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ο.Η.Ε.

3. Αἱ συζητήσεις διήρκησαν ἐπὶ ἔτη μέχρις ἐξαντλήσεως τῆς ὀρισθείσης ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω συμφωνίας προθεσμίας ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος, δι' αὐτὸ καὶ ἡ προθεσμία παρετάθη περίπου ἀορίστως, χωρὶς ὅμως καὶ πάλιν μέχρι στιγμῆς νὰ προκύψῃ ἀποτέλεσμα. Αἱ λαβοῦσαι χώραν συζητήσεις ἀπέβησαν ἄκαρποι λόγω τῆς, ὡς ἐλέχθη, ἐπιμόνου ἀρνήσεως τῶν ἐκπροσώπων τῶν Σκοπειῶν νὰ δεχθοῦν οἰονδήποτε ἄλλο ὄνομα πλὴν αὐτοῦ τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπιλεγῆ ἅμα τῇ κατ' ἀρχὴν ἰδρύσει τοῦ κράτους των καὶ διατηρηθῆ ἐν συνέχειᾳ καὶ μετὰ τὴν ἀνεξαρμοποίησιν αὐτοῦ. Σημειῶ ὅμως ὅτι ἡ ἐπίμονος αὐτῇ ἀρνήσις συνεχίσθη καὶ μετὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην (περὶ τοῦ ὀνόματος) καὶ παρὰ τὴν δι' αὐτῆς ἀνάληψιν τῆς ὑποχρεώσεως ὅπως μέχρις εὐρέσεως τοῦ καταλλήλου ὀνόματος, χρησιμοποιεῖται ἡ ὀνομασία FYROM. Διότι οἱ Σκοπειανοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ὄνομα τὸ ὄνομα «Μακεδονία» διὰ τὸ κράτος των οὐχὶ μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς διεθνεῖς των σχέσεις. Βλ. π.χ. τὴν βασικὴν συμφωνίαν (εἰρήνης) τῆς 13ης Αὐγούστου 2001 «Διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ μέλλοντος τῆς Δημοκρατίας τῆς Μακεδονίας», τὴν ὁποῖαν ὑπέγραψαν ὡς «Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας» (Republic of Macedonia). Δυστυχῶς καὶ ὁ πρῶτος ἀμερικανὸς πρόεδρος Κλίντον, παρ' ὅλον ὅτι ἡ συμφωνία περὶ FYROM ὑπεγράφη εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ο.Η.Ε., ἀπεκάλεσε τὸ κράτος τοῦτο «Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας». Σημειῶ ἐπίσης ὅτι, σχετικῶς προσφάτως, κατὰ τὴν τελετὴν ἀναλήψεως τῆς νέας ἀποστολῆς τοῦ NATO (Συμμαχία Ἄρμονια), ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν εἰς τὴν θέσιν Μπούνατσεκ ἔξωθι τῶν Σκοπειῶν, ἐπειδὴ οἱ παραστάτες ἐπίσημοι ἀπεκάλεσαν, κατὰ τὰς προσφωνήσεις των, τὸ κράτος (τὴν Δημοκρατίαν) τῶν Σκοπειῶν μὲ τὸ διεθνῶς συμφωνηθὲν ὄνομα FYROM, ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ τοῦ κράτους (αὐτῆς τῆς Δημοκρατίας) Μπόρις Τραϊκόφσκι καὶ οἱ Ὑπουργοὶ Ἐξωτερικῶν καὶ Ἀμύνης Ἰλινκα Μίτροβα καὶ Βλάντο Μπούτσκοφσκι ἀπεχώρησαν ἀπὸ τὴν τελετὴν διαμαρτυρόμενοι, ἡ δὲ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν προσέβη καὶ εἰς διάβημα πρὸς τὸν πρέσβυν τοῦ NATO Νίκολας Μπίγκμαν, διότι «ἐχρησιμοποιήθη ἀκατάλληλος ὀνομασία τῆς χώρας καὶ δὲν ἐγένετο σεβαστὴ ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τῆς Μακεδονίας» (Ἐφημ. Ἐστία τῆς 16ης Δεκεμβρίου 2002· βλ. καὶ ἄλλας παραπομπὰς ὑπὸ Νικολάου Μάρτη ἐν Ἐστία 4ης Ἰουνίου 2003).

4. Ἡ ἐμμονὴ εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα ὀφείλεται, ὡς ἰσχυρίσθη πάντοτε ἡ Σκοπειανὴ πλευρά, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι αὐτὸ (τὸ ὄνομα) ἀποδίδει τὴν συνταγματικὴν ὀνομασίαν τοῦ κράτους, ἡ ὁποία μὲ τὴν σειρὰν τῆς ἀπηχέι κυρίως τὰς παραδόσεις τῆς «Δημοκρατίας τοῦ Κρουσόβου», τὴν ὁποῖαν ἰδρυσεν ἡ ἐκεῖ ἐκραγεῖσα ἐπανάστασις, ἡ γνωστὴ ὡς ἐπανάστασις τοῦ Ἡλιντεν (τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ), τὴν 20ὴν Ἰουλίου 1903 (μὲ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον), ἡ ἐπέτειος τῆς ὁποίας ἄλλωστε ἐορτάζεται ὡς ἐθνικὴ ἐορτὴ τοῦ κράτους ἕκαστον ἔτος τὴν 2αν Αὐγούστου (μὲ τὸ νέον ἡμερολόγιον).

Ἄς ἴδωμεν ὅμως αὐτὰ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Κρουσόβου διὰ νὰ ἴδωμεν τὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ τοῦ τρόπου ἰδρύσεως τῆς Δημοκρατίας ταύτης,

ἡ ὁποία στηρίζει τὴν συνταγματικὴν μορφήν τοῦ ὀνόματος τοῦ σημερινοῦ κράτους τῶν Σκοπείων.

5. Τὴν ἀναφερθεῖσαν ἡμερομηνίαν, ἤτοι τὴν νύκτα τῆς 10ης πρὸς 20ὴν Ἰουλίου 1903, Βούλγαροι κομιτατζήδες εἰσῆλθον εἰς τὸ Κρούσοβον, κατέλαβον αὐτὸ καὶ τὸ ἐκράτησαν ἐπὶ δέκα ὁλοκλήρους ἡμέρας ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἡγοῦνται ἐπαναστάσεως ἐχούσης τὸ σύνθημα «Ἡ Μακεδονία εἰς τοὺς Μακεδόνας». Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεκαήμερου κατοχῆς ἐγύριζον εἰς τοὺς δρόμους μὲ βουλγαρικὰς σημαίας [(βλ. Michel Paillarès, *L' Imbrogljo Macédonien*, Paris 1907, σ. 16, ὁ ὁποῖος γράφει: *Krucheno est occupé par les révolutionnaires qui ont hissé le drapeau bulgare sur lequel ont tracé ces mots: «seveoboduta ili smeurt» (la liberté ou la mort)*], ἄδοντες τὸ βουλγαρικὸν ἄσμα «Μακεδονία παλαιὰ Βουλγαρία», ἀπηγόρευσαν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐφορολόγησαν (ἐλήστευσαν) τοὺς κατοίκους εἰς αὐτούσιον χρυσὸν καὶ προέβησαν εἰς ὠρισμένας ἀθλιότητας. Σημειωτέον ὅτι τὸ Κρούσοβον ἐθεωρεῖτο, καὶ ἦτο, τὸ βόρειον προπύργιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ (βλ. καὶ κάτ. ἀρ. 9). Ἦτο ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν, ἡ ὁποία εἶχε μεταφερθῆ ἐκεῖ ἐκ τῆς περιωνύμου Ἀχρίδος, ὅταν οἱ κομιτατζήδες τὸ 1878 κατέλυσαν τὴν ἐκεῖ Ἀρχιεπισκοπὴν. Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἀχρὶς ἦτο, κατὰ τὸν πρῶτον Ὑπουργὸν Παιδείας τοῦ Βουλγαρικοῦ Πριγκηπάτου, Τσέχον τὴν ἐθνικότητα καὶ καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης, Konstantin Jirecek, *Geschichte der Bulgaren* (*Ἡ ἱστορία τῶν Βουλγάρων*), Prag 1876, σ. 211, ἀπὸ τοῦ 12ου ἡδὴ αἰῶνος τὸ προπύργιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἔδωσε πολλοὺς καὶ διακεκριμένους ἄνδρας καὶ εἰς τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα (τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας κ. Δήμιτσαν, τὸν διευθυντὴν τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Παπακωνσταντῖνον, τὴν δυναστείαν τῶν Πηχεῶν (διπλωμάτας, καθηγητὰς κ.λπ.).

6. Ἡ κατάληψις καὶ κατοχὴ τοῦ Κρουσόβου διήρκησε δέκα μόνον ἡμέρας, διότι ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ἀντέδρασεν ἀμέσως. Δέκα χιλιάδες στρατοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων πλεῖστοι ὄσοι ἄτακτοι (βασιβουζοῦκοι) διὰ τὴν σχετικὴν λαφυραγωγίαν, ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μπαχτιὰρ Πασᾶν, ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Κρουσόβου, τὸ ὁποῖον οἱ (γενναῖοι) κομιτατζήδες ἐγκατέλειψαν ἀμαχητί. Κατόπιν τούτου οἱ στρατιῶται τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰσῆλθον εἰς τὸ Κρούσοβον, συνέλαβον ὅλους τοὺς (Ἑλληνας) κατοίκους του, τοὺς ὁποίους ὠδήγησαν ὀπισθεν τοῦ δάσους, τὸ ὁποῖον δεσπόζει ἐπὶ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς λόφου ὅπου τὸ Κιόσκι, πρὸς ἐκτέλεσιν. Ἡ ταχεῖα ἐνημέρωσις καὶ ἡ ἄμεσος κατόπιν ταύτης ἐπικοινωνία τοῦ μητροπολίτου Πελαγονίας (Μοναστηρίου) μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον [διότι ὁ μητροπολίτης Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν (τοῦ Κρουσόβου) κατὰ σύμπτωσιν ἀπουσίαζε] καὶ ἡ ταχυτάτη ἐν συνεχείᾳ ἐπέμβασις αὐτοῦ παρὰ τῷ Μεγάλῳ Βεζύρη, ἔσωσεν ὅλους αὐτοὺς λόγῳ τῆς ἐγκαίρως ἐπιτευχθείσης ἀμνηστίας. Ὅταν αὐτοὶ οἱ κάτοικοι ἤρχισαν ἐπιστρέφοντες πρὸς τὴν πόλιν, ἀντίκρουσαν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἐξοχικοῦ περιπτέρου (τὸ Κιόσκι, ὅπως ἐλέγετο), τὸ ὁποῖον, ἠγύρισκετο (καὶ εὐρίσκειται) ἐπὶ τοῦ ἀναφερθέντος λόφου, νὰ καίγωνται ὁ μητροπολιτικὸς ναός, τὰ γύρωθεν αὐτοῦ μεγάλα ἀρχοντικὰ οἰκοδομήματα (ἡ οἰκία τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Νιτσιώτα εἶχε πενήντα δωμάτια), καὶ τὸ Ἀρρεναγωγεῖον τῆς πόλεως. Σημειωτέον ὅτι ἡ μικρὰ πτωχὴ καὶ ἀσήμαντος

βουλγαρική συνοικία εις τὸ ΒΔ ἄκρον τῆς πόλεως, ἐκ τῆς ὁποίας ὠρμήθησαν οἱ κομιτατζήδες, διελθόντες πρὸ τῆς οἰκίας τῆς μητρὸς μου (ἢ γιαγιά μου, Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία ἠϋρίσκετο εις τὸ σαχνιζὶ ἀναμένοντας τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ παπποῦ μου, πρώτη αὐτῆ τοὺς ἀντελήφθη νὰ κατέρχωνται ἐκ τῆς βουλγαρικῆς συνοικίας φορῶντας κάλτσες, μὲ τὰ τσαρούχια ἐπ' ὤμου, καὶ κατὰ μόνας, σύρριζα μὲ τὸν τοῖχον διὰ νὰ μὴ γίνωνται ἀντιληπτοί), οὐδὲν ἔπαθε καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν δωροδοκίαν τῶν Ὁθωμανῶν ἐκ μέρους τῶν κομιτατζήδων μὲ τὰ χρήματα τὰ φορολογηθέντα (ἀρπαγέντα) ἐκ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων ὅπως ἀφήσουν ἄθικτον αὐτήν. Ὁ Ἄγγλος ἱστορικὸς Οὐίλιαμ Μίλλερ, *Ἡ Τουρκία καταρρέουσα. Ἱστορία τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1801 μέχρι τοῦ 1913* (μτφρ. Σπυρ. Π. Λάμπρου), Ἀθῆναι 1914, σ. 544, γράφει τὰ ἑξῆς: *Οἱ Βούλγαροι κομιτατζήδες κατέλαβον τὸ Κρουσόβον, πόλιν οἰκουμένην κατ' ἐπικράτησιν ὑπὸ Πατριαρχικῶν, καὶ ἐλήστευσαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Ὅτε οἱ Τοῦρκοι ἀνέκτησαν αὐτήν, δεκασθέντες διὰ χρημάτων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, παρτίδον καὶ δὲν ἐδήωσαν τὴν βουλγαρικὴν συνοικίαν* [βλ. ὁμοίως «Ἡ λεηλασία τοῦ Κρουσόβου», *Ἑλληνισμῶ* (1907) 81 ἐπ. βλ. ἐκτενέστερον ἕμὸν Πανηγυρικόν εἰς Σύλλογον Μοναστηριωτῶν Θεσσαλονίκης τῆς 22ας Μαρτίου 1959, «Ἡ συμβολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Πελαγονίας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος», πρόλογος Στίλπωνος Κυριακίδου, Ε.Μ.Σ. (Ι.Μ.Χ.Α.), ἀρ. 30, Θεσσαλονίκη 1959, ἔνθα πλήρης περιγραφὴ τῆς καταστάσεως μὲ παράθεσιν ἐγγράφων καὶ κυρίως ἀφηγήσεων αὐτοπτῶν μαρτύρων καὶ προπαντὸς τῆς ἰδίας ἑμοῦ μητρὸς, ἡ ὁποία ἔζησε τὰς τραγικὰς ἐκείνας στιγμὰς εἰς μικρὰν ἡλικίαν. βλ. ἐπίσης ἕμὸν Πανηγυρικόν εἰς τὸ Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1968, «Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Θεσσαλονίκης ὡς σύμβολον Ἑθνικῆς Ὀλοκληρώσεως», Εἰσήγησις πρυτάνεως Στυλιανοῦ Καψωμένου, Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1968, ἔνθα ἐπίσης πλούσιον ὕλικόν περὶ τοῦ θέματος].

7. Αὐτὴ εἶναι λοιπὸν ἡ περιλάλητος «Δημοκρατία» τοῦ Κρουσόβου, τῆς ὁποίας ἡ διακήρυξις ἀποτελεῖ τὸ βᾶθρον τοῦ Σκοπειανοῦ Συντάγματος. Κατὰ πόσον ὅμως αὐτὴ ἡ Δημοκρατία τῶν Σκοπειῶν εἶναι ἀπότοκος τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κρουσόβου ὁμιλοῦν τὰ βουλγαρικὰ καὶ τὰ ἑλληνικὰ Ἀρχεῖα: α) Ἀπὸ βουλγαρικῆς ἀπόψεως: τὸ 1896 συνήλθεν εἰς τὴν τουρκοκρατουμένην τότε Θεσσαλονίκην, εἰς ἴδιον συνέδριον, τὸ Βουλγαρικὸν Κομιτᾶτον, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτό, συνεζήτησε τὰ τῆς περαιτέρω τύχης τοῦ ἐν ἐξελίξει Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. Εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο διεσπάσθησαν οἱ σύεδροι, διότι οἱ μὲν ἐζήτησαν (ὡς πρόγραμμα) τὴν ἄμεσον προσάρτησιν τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Βουλγαρίαν, οἱ δὲ τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς μὲ σκοπὸν τὴν ἐν συνέχειᾳ προσάρτησιν αὐτῆς εἰς τὴν Βουλγαρίαν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Οἱ δεῦτεροι (Ζανζανισταί) ἐπεκράτησαν τῶν πρώτων (Βερχοβιστῶν) καὶ οὕτω πῶς ἰδρῦθη ἡ Ε.Μ.Ε.Ο. (Ἑθνικὴ Μακεδονικὴ Ἐπαναστατικὴ Ὀργάνωσις). Συνέπεια τούτου ὑπῆρξεν ἡ (αὐτονομιστικὴ) διακήρυξις τοῦ συνθήματος «ἡ Μακεδονία εἰς τοὺς Μακεδόνας». Περὶ τοῦ ὅτι ἡ ὅλη ὑπόθεσις ἦτο βουλγαρικῆς ἐμπνεύσεως καὶ βουλγαρικῆς πολιτικῆς ὁμιλεῖ αὐτὸς οὗτος ὁ ἐκλεγείς πρῶτος πρόεδρος τῆς ὡς ἄνω Ε.Μ.Ε.Ο. Krste Tatarchief, ὁ ὁποῖος, εἰς χρόνον ἀνύποπτον, διετύπωσεν αὐτὰ τὰ ὁποία περιέλαβεν ἡ Βουλγαρικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν, ὅτι δηλαδὴ *ἐσκέφθημεν ὅτι μία αὐτόνομος Μακεδονία θὰ ἠδύνατο εὐκολώτερον νὰ ἐνωθῆ*

μὲ τὴν Βουλγαρίαν [Ἀνώνυμος ἐργασία Ἰνστιτούτου Ἱστορίας τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, «Τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα» (Νοέμβριος 1968), κατὰ μετάφρασιν I.M.X.A. (Μάιος 1969, σ. 38)]. Ἐξ ἄλλου εἰς τὸ μνημόνιον, τὸ ὁποῖον ἡ Ε.Μ.Ε.Ο. ὑπέβαλεν εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τῶν Παρισίων τὴν 1ην Μαρτίου 1919, γίνεται λόγος διὰ τὸν βουλγαρικὸν χαρακτήρα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἑλλιντεν καὶ διὰ τὸ ὅτι τὸ βαθὺ ἐθνικὸν αἶσθημα ἔκλινε βεβαίως πρὸς τὴν προσχώρησιν εἰς τὸ Βουλγαρικὸν κράτος... Οἱ ἡγέται τῆς ὀργανώσεως ἐπεχείρησαν νὰ προσφέρουν εἰς τὸ περιπεπλεγμένον αὐτὸ ζήτημα λύσιν πρακτικὴν, διὰ τῆς ἐξεγέρσεως, τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ νὰ προκαλέσουν τὴν παρέμβασιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων διὰ νὰ πιέσουν τὴν Τουρκίαν νὰ παραχώρησιν εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸ δικαίωμα αὐτονομίας (βλ. *La Macédoine, Recueil de documents et matériaux*, ἔκδ. Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, Σόφια 1980, σ. 579 ἐπ.). Εἰς πίστωσιν τούτων, καὶ δὴ ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, ὁ ἐν Σόφια πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας ἀπέστειλε τηλεγράφημα εἰς τὴν Κυβέρνησίν του, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἐξῆς: *Le Comité a fait publier dernièrement une brochure qui a été adressée à toutes les agences diplomatiques et qui contient un exposé de la situation de la Macédoine et le programme des reformes proposées par le Comité. Ce programme se résume ainsi: «La Macédoine aux Macédoniens». Il est bien certain que ce qui veut le Comité c' est la Macédoine aux Bulgares* [τὸ Κομιτάτον ἐδημοσίευσε τελευταίως ἓνα φυλλάδιον, τὸ ὁποῖον ἐστάλη εἰς ὅλα τὰ διπλωματικὰ πρακτορεῖα καὶ τὸ ὁποῖον περιέχει ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν προτεινομένων μεταρρυθμίσεων ὑπὸ τοῦ Κομιτάτου. Αὐτὸ τὸ πρόγραμμα συνοψίζεται ὡς ἐξῆς: «Ἡ Μακεδονία εἰς τοὺς Μακεδόνας». Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλει τὸ Κομιτάτον εἶναι (νὰ δοθῇ) ἡ Μακεδονία εἰς τοὺς Βουλγάρους (*Ministère des Affaires étrangères, Documents diplomatiques, Affaires de Macédoine 1902*, Paris MDCCCCIII, No 23 (Sofia 13 Août 1902)].

8. Ἐν ὄψει πάντων τούτων προκύπτει ὅτι ἡ εἰσβολὴ τῶν βουλγάρων κομιτατζήδων εἰς τὸ Κρούσοβον μὲ τὸ σύνθημα «ἡ Μακεδονία εἰς τοὺς Μακεδόνας», κατ' ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς τῆς Ε.Μ.Ε.Ο., ἡ ὁποία ἐχαρακτηρίσθη «Ἐπανάστασις τοῦ Ἑλλιντεν», καὶ ἡ καταστροφὴ αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ, ὡς «Δημοκρατία» τοῦ Κρούσοβου, τὸ προδρομικὸν πρότυπον τοῦ κράτους (τῆς Δημοκρατίας) τῶν Σκοπειῶν, οὐδεμίαν ἔσχε σχέσιν πρὸς «Μακεδόνας», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν σημερινῶν Σκοπειανῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἀνύπαρκτοι τότε [βλ. σχετικῶς ἐμὸν Πανηγυρικὸν τῆς 10ης Νοεμβρίου 2002 εἰς τὸν Σύλλογον Φλωρινιωτῶν Θεσσαλονίκης, «Τουρκικὴ πηγὴ περὶ Φλωρίνης» (τουρκικὴ πηγὴ περὶ τῆς ἐν Μακεδονία καταστάσεως τὸ 1900), ἐνθα ὁ Necati Cumali, Τοῦρκος ἐκ Φλωρίνης, ἀνταλλαγεὶς (ὡς ἀνταλλάξιμος τοῦ 1924) καὶ ἐγκατασταθεὶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐδημοσίευσε τὸ 1977 (εἰς 7ην ἔκδ. τὸ 1995) βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Makedonya 1900», εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται χαρακτηριστικῶς ὅτι εἰς τὴν Μακεδονίαν ὑπῆρχον τότε Ἑλληνας, Βούλγαροι καὶ Ἀλβανοί, ἀλλ' οὐδαμῶς ἀναφέρεται ὑπαρξίς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην «Μακεδόνων» (ὑπὸ Σκοπειανὴν ἔννοιαν) καὶ ὅτι εἰς τὴν Φλώριναν ἐκυριάρχει τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ κατ' ἐπέκτασιν εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα].

9. β) Ἀπὸ ἑλληνικῆς ἀπόψεως τὸ Κρούσοβον δὲν ἐθεωρεῖτο ἀπλῶς, ἀλλὰ ἦτο

πράγματι τὸ βόρειον προπύργιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἦτο, ὡς ἐλέχθη, ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (αἱ ἄλλαι τρεῖς Μητροπόλεις τῆς Βορειοδυτικῆς Μακεδονίας ἦσαν ἡ τῆς Πελαγονίας μὲ ἔδραν τὸ Μοναστήριον, τῆς Στρωμνίτισης καὶ τῶν Διβρῶν καὶ Βελεσσῶν), ἔδρα Ἡμιγυμνασίου (ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεφοίτησεν ὁ πατέρας μου), Παρθεναγωγείου (ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπεφοίτησεν ἡ μητέρα μου) καὶ τεσσάρων δημοτικῶν σχολείων. Ἦδη τὸ 1882, δηλαδή τὴν ἐποχὴν περίπου ἐκείνην, πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἦτο ὁ ἐκ Κρουσόβου Ἰ. Πανταζίδης, πρῶην σχολάρχης Κρουσόβου, καὶ καθηγηταὶ αὐτοῦ ὁ διάσημος ἐκ Κρουσόβου ἐπίσης Πέτρος Παπαγεωργίου καὶ ἀργότερον ὁ ἐπίσης (ἐκ Κρουσόβου) διάσημος συνταγματολόγος Ἀλέξ. Σβῶλος. Δι' αὐτὸ ἄλλωστε, ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ αὐτῆς τῆς καταστροφῆς, ἐνεργοποιήθη τὸ (ἐλληνικόν) Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, διὰ πρώτην φορὰν ἐνδιαφεροθὲν διὰ τὰ δεινὰ τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, παρ' ὅλον ὅτι τόσαι ἄλλαι καταστροφαὶ εἶχον ἦδη λάβει χώραν τότε εἰς τὴν Μακεδονίαν. Τοῦτο μαρτυροῖ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 914 ἀπὸ 16ης Αὐγούστου 1903 ἔγγραφον τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Πρεσβείας Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν μὲ θέμα: Παράστασις πρὸς Μέγαν Βεζύρην ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐν Κρουσόβῳ, ὡς καὶ ἡ ἐπίσημος διαμαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν αὐτὸν Μ. Βεζύρην διατυπωθεῖσα εἰς τόσον ὀξὺ ὕφος, ὥστε τὸ γεγονός νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Ν. Ἐλευθέρου Τύπου τῆς Βιέννης ὡς κήρυξις πολέμου τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοῦ Σλαυϊσμοῦ [*Ἑλληνισμὸς* (1903) 721]. Ἄλλωστε ἡ τότε Ἑλλάς συνεταράχθη ἀπὸ τὴν καταστροφὴν αὐτὴν καὶ οἱ γνωστοὶ τότε ποιηταὶ ἐθρηνολόγησαν τὸ γεγονός [βλ. τὸ ἐκτενὲς ποίημα τοῦ Γ. Στρατήγη (ἔκδοσις Ἑλληνισμοῦ, Ἀθήναι 1905) εἰς μνημονευθέντα ἐμὸν Πανηγυρικόν, «Ἡ Συμβολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κ.λπ.», σσ. 31-32, ὡς καὶ τὸ ποίημα ἀγνωστοῦ ποιητοῦ ἐκ τῆς συλλογῆς Πέτρου Ν. Κυριαζῆ, «Οἱ Βόγγοι τοῦ Μοναστηρίου», Θεσσαλονίκη 1924, σ. 45: *Μὲ τῶν Μουσῶν ἐτράφηκες τὸ γάλα, μὲ ἐλληνικὴ μέγλωσες πνοή, αἰσθήματα στὰ στήθη σου μεγάλα σοῦ ἔπλεκαν πανώρηα τῆ ζωῆ. Τῆς εἰμαρμένης ὅμως τὸ ψαλίδι σοῦ ἔκοψε τῶν πόθων τὰ φτερά, σοῦ πῆρε κάθε φωτερὸ στολίδι καὶ τὰ κειμήλια τὰ ἱερά*].

10. Ο Krste Bitoski, σύγχρονος Σκοπειανὸς ἱστορικός, εἰς τὸ βιβλίον του *Dejnosta na pelagoniskata Mitropolija* (*Ἡ δρᾶσις τῆς Μητροπόλεως Πελαγονίας*) 1878-1912, Σκόπεια 1968, σσ. 35-43, ἔγραψεν ὅτι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἀγῶνας τοῦ τῆς Μακεδονικῶν Ἔθνος δὲν θὰ ἔλθῃ ἀντιμέτωπον μὲ Ἑλληνας τινας, ἀλλὰ κυρίως μὲ τοὺς Βλαχογραικομάνους κατευθυνομένους ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. *Οἱ Βλάχοι οὗτοι κατὰ πλειοψηφίαν φανατικοὶ γραικομάνοι βαθμιαίως καθίστανται ἢ κυρία δύναμις παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Μητροπόλεως Πελαγονίας διὰ τὴν προώθησιν τῆς Μεγάλῃς Ἑλληνικῆς Ἰδέας. Οἱ ναοὶ καὶ τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως Μοναστηρίου, κατὰ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος ἦσαν εἰς ἐλληνικὰς χεῖρας...* Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ βλαχοφώνων παραθέτω ἐπίσημον ρουμανικὴν ἄποψιν λόγῳ τῆς ἀσκηθείσης τότε ρουμανικῆς προπαγάνδας. Οὕτως ὁ σταλεὶς ἐπὶ τόπου, πρὸς σχετικὴν διαπίστωσιν, ἐπιθεωρητῆς τοῦ Ρουμανικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Λαζαρέσκου Λεκάντα εἰς ὑπόμνημά του ἀπὸ 26ης Νοεμβρίου 1901 [*Ἑλληνισμὸς* (1907) 585 ἐπ., ἰδίᾳ 586 ἐπ.] γράφει ὅτι *διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἐθνικῆς μορφώσεως ἔχομεν ἀρκετὰ σχολεῖα, διδα-*

σκάλους, καθηγητὰς καὶ ἱερεῖς, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ρουμανικὸν πληθυσμόν. Ὁ Ρουμάνος ὑπουργὸς Παιδείας Χαρέτ τὸ 1901 ἔλεγε εἰς τὴν Ρουμανικὴν Βουλὴν μεταξὺ ἄλλων: *Εἰς Κρούσοβον διωρίσθησαν 5 καθηγηταί, ἀλλ' οὐδεὶς ἔθηκε τὸν πόδα εἰς τὴν Σχολήν. Μετὰ διετίαν οἱ μαθηταὶ μόλις ἀνήλθον εἰς 4* (αὐτ. Ἑλληνισμός, σ. 524).

Ἄλλωστε κατὰ τὴν ἐπίσημον Τουρκικὴν στατιστικὴν τοῦ 1905 διὰ τὰ βιλαέτια Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου, τὴν διενεργηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Χιλιμὴ Πασᾶ, εἰς τὸ Βιλαέτιον Μοναστηρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπήγετο τὸ Κρούσοβον, ὑπῆρχον 283.683 Ἕλληνες καὶ 178.412 Βούλγαροι. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ συνέδριον τοῦ Βερολίνου, καὶ δὴ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 19ης Ἰουνίου 1878, ὁ λόρδος τοῦ Salisbury, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη εἶναι τόσον ἑλληνικαὶ ὅσον καὶ ἡ Κρήτη (*Documents diplomatiques français, Affaires d' Orient, Congrès de Berlin 1878, Paris MDCCCLXXVIII, Prot. No 3, séance du 19 Juin 1878, σ. 85*). Βλ. καὶ φυλλάδιον ἐκδοθὲν εἰς Φιλιππούπολιν τὸ 1885 ἐπὶ τῇ χιλιητρίδι τοῦ Ἁγίου Μεθοδίου, τὸ ὁποῖον ἀπεδίδετο εἰς τὴν βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐπεῖχε θέσιν ἐπισήμου διακηρύξεως τῶν διεκδικήσεων τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, ὡς ἔγραψεν ἡ ἐφημερὶς τῆς Φιλιππουπόλεως *Makedonski Glas* (Φωνὴ τῆς Μακεδονίας). Κατ' αὐτὸ ἐξαιρουμένων δύο ἢ τριῶν ἐπαρχιῶν τῆς Βορείου Μακεδονίας οἱ κάτοικοι τῶν λοιπῶν μερῶν εἰσὶν ἔτοιμοι, ἅμα βιασθῶσιν ὀλίγον, νὰ διακηρύξωσιν ἐγγράφως ὅτι δὲν εἶναι Βούλγαροι, ὅτι ἀνήκουσι καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸ ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον κ.λπ. (βλ. τὸν ἀναφέροντα ταῦτα Victor Bérard, *La Turquie et l' Hellénisme Contemporain, Paris 21896, σσ. 191-193*). Σημειῶ δὲ ὅτι ὁ αὐτὸς Victor Bérard (σ. 125) ἔγραψεν ὅτι τὸ 1892 συνήντησεν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀχρίδος Σλανόφωνον, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπεν ὅτι «οἱ πατέρες μας ἦσαν Ἕλληνες καὶ οὐδεὶς ὠμίλει περὶ Βουλγάρων». Ἄλλωστε, κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε Bérard, τὸ 1866 τὸ πᾶν εἰς τὴν Μακεδονίαν ἦτο ἑλληνικόν.

11. Αὐτὰ εἶναι τὰ ιστορικὰ στοιχεῖα διὰ τὸ ἐπιχειρήμα τῶν Σκοπειῶν, τὸ ἀντλούμενον ἐκ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κρούσοβου. Ἄλλωστε καὶ τὸ σημερινόν (τοῦ 1998) Δόγμα τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ εἶναι σαφὲς ὡς πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Σκοπειανῶν. Πράγματι, τὸ σύγχρονον Βουλγαρικὸν Ἐθνικὸν Δόγμα (τοῦ 1998), ἔργον τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν (τὸ ὁποῖον συνετάγη ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ ΓΕΕΘΑ τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ, τεσσάρων ἀντιστρατήγων, καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀκαδημαϊκῶν) αἰτιολογηθὲν ὡς ἀνάγκη γνώσεως τῆς ἱστορίας καὶ ὡς ἀποφυγὴ προσβολῆς τῆς ἱστορικῆς μνήμης, λέγει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: *Κομιντέρν καὶ Ε.Σ.Σ.Δ. μᾶς ὑπεχρέωσαν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν πολιτικὴν μακεδονοποιήσεως τῶν Βουλγάρων στὰ ἀρχικὰ δικά μας ἐδάφη ἐκτὸς τῶν κρατικῶν μας συνόρων... Καταγγέλλεται ὁ ἐκμακεδονισμὸς τῆς οἰκοδομουμένης εἰς ἀντιβουλγαρικὴν βᾶσιν Μακεδονίας τοῦ Ἄξιου (Βαρδάρη). Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἰσχυροὺς λόγους νὰ ἀμφισβητῇ τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας. Μεταξὺ τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας καὶ τῆς συγχρόνου Δημοκρατίας οὐδεμία ἀπολύτως ὑπάρχει ἐθνοτική, πολιτιστικὴ, γλωσσικὴ ἀκόμη καὶ ἐδαφικὴ διαδοχὴ. Πόλεις ὅπως ἡ Φιλιππούπολις, ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Βαγδάτη ἔχουν ἴσως περισσοτέρους λόγους ἀπὸ τὰ Σκόπεια νὰ ἀξιῶνουν τὴν κληρονομίαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι*

αὐτὸς διέδωσε τὸν ἑλληνικὸν Πολιτισμὸν.

12. Ὡς ἐλέχθη, τὸ (σημερινόν) κράτος τῶν Σκοπειῶν ιδρύθη τὸ 1944 καὶ διὰ πρώτην φορὰν μὲ τὸ ὄνομα «Μακεδονία». Πράγματι, μέχρι τὸ 1913 ὁ ὄρος «Μακεδονία» δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ὡς ἔννοια κρατική. Ὁ χῶρος τῆς Μακεδονίας ἦτο διηρημένος εἰς δύο βιλαέτια (νομούς), τὸ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὸ τοῦ Μοναστηρίου. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἤδρευεν καὶ ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῶν δύο βιλαετίων Χιλμῆ Πασᾶς. Μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους, οἱ ὁποῖοι ἐτερματίσθησαν διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, ἡ περιοχὴ, ἡ ὁποία καλύπτεται σήμερον ὑπὸ τοῦ κράτους τῶν Σκοπειῶν, εἶχεν ὀνομασθῆ ὑπὸ τῶν Σέρβων, εἰς τὸ Βασίλειον τῶν ὁποίων εἶχε περιέλθῃ μὲ τὴν ὡς ἄνω συνθήκην (τοῦ Βουκουρεστίου), Vardarska Banovina, δηλαδή «Διοίκησις Ἄξιου». Μετὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Σερβίας παρεχωρήθησαν αἱ πρῶν ἐπαρχίαι τῆς Αὐστροουγγρικῆς Μοναρχίας, Βοσνία, Ἑρζεγοβίνη, Κροατία καὶ Σλοβενία καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ Βασίλειον τῆς Σερβίας, ὡς ἐνιαῖον κράτος μετωνομάσθη εἰς Βασίλειον Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων. Τὸ 1928 τὸ Βασίλειον αὐτὸ τῶν Σέρβων-Κροατῶν καὶ Σλοβένων μετωνομάσθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου [ὁ ὁποῖος τὸ 1934 ἐδολοφονήθη εἰς τὴν Μασσαλίαν, κατὰ τὴν διάρκειαν ἐπισήμου ἐπισκέψεως, ὑπὸ Κροατῶν αὐτονομιστῶν (Tsetniks)], εἰς Βασίλειον τῆς Νοτιοσλαβίας (Jugoslavia), χωρὶς νὰ ἐπέλθουν ἀλλαγὰὶ ὀνομασίας εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν. Τοιοῦτοτρόπως, ἕως τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1941, ὅτε τὸ Βασίλειον τῆς Γιουγκοσλαβίας κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ διεμελίσθη εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, ἡ μὲν Κροατία καὶ Σλοβενία ἀνεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητα κράτη, ἡ λεγομένη ὅμως Vardarska Banovina (Διοίκησις Ἄξιου) ἀφηρέθη ἐκ τῆς Σερβίας καὶ παρεχωρήθη εἰς τὴν σύμμαχον τῶν Γερμανῶν Βουλγαρίαν, ἐνσωματωθεῖσα εἰς τὸ βουλγαρικὸν κράτος, ὡς ἀπλὴ ἐπαρχία. Μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῆς Γερμανίας, τὸ 1944, ἡ Γιουγκοσλαβία ἐπανῆλθεν εἰς τὰ σύνορα, τὰ ὁποῖα εἶχε πρὸ τοῦ 1941, ἀλλ' οὐχὶ πλέον ὡς ἐνιαῖον Βασίλειον, ἀλλ' ὡς Συνομοσπονδία Λαϊκῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, ἡ ὁποία περιελάμβανε τὰς μνημονευθείσας ἐπαρχίας (Σερβίαν, Κροατίαν, Σλοβενίαν, Μαυροβούνιον κ.λπ.) τοῦ προπολεμικοῦ Βασιλείου τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἀλλ' ὑπὸ μορφήν πλέον Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν. Ἡ μόνη ἀλλαγὴ, ἡ ὁποία ἐπῆλθε, συνίστατο εἰς τὸ ὅτι ἡ περιοχὴ τῆς Διοικήσεως Ἄξιου (Vardarska Banovina), ἡ ὁποία ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς ἡττηθείσης Βουλγαρίας (ὡς συμμάχου τῆς Γερμανίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν παραχωρηθῆ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν) εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν δὲν ἀπετέλει πλέον εἰδικωτέραν ἐπαρχίαν τῆς Σερβίας, ἀλλ' ἴδιον ὀμόσπονδον κράτος ἐντὸς τῆς νέας Γιουγκοσλαβικῆς Λαϊκῆς Συνομοσπονδίας.

13. Ἡ ὅλη ρύθμισις ἀπέβλεπε πρῶτον μὲν εἰς τὴν διὰ λόγους ἐθνολογικοὺς καὶ συναισθηματικοὺς ἀπόσπασιν αὐτῆς ἐκ τῆς Βουλγαρίας (εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ μακροῦ, ὡς ἐλέχθη, οἱ Σλαῦοι κάτοικοί της ἀπέβλεπον), δεύτερον δὲ εἰς πίεσιν ἐπὶ τῆς (μοναρχοφασιστικῆς, ὡς ἐλέγετο τότε) Ἑλλάδος, τὸν ἐμφύλιον πόλεμον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὁποίας κυρίως αὐτὴ ὑπέθαλπε παντοιοτρόπως, μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὸν ἐγκλωβισμὸν εἰς αὐτὴν (πρὸς ἐνοποίησιν) τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Σημειῶ ὅτι τότε ἀντέδρασεν ἡ Κυβέρνησις τῶν Η.Π.Α. ὡς ἐξῆς: διὰ τῆς Ἐγκυκλίου ὑπ' ἀρ. 868.014/ἀπὸ 26ης Δεκεμβρίου 1944, ὁ Ἕλληνας Ἐξωτερικῶν Stettinius ἀπευθύνεται

πρὸς ὠρισμένους διπλωματικούς καὶ προξενικούς ἀξιωματούχους, πρὸς ἐνημέρωσιν καὶ ὁδηγίαν των, μὲ τὴν διατύπωσιν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον (Ἐξωτερικῶν) ἐπεσήμανε σημαντικὴν αὐξήσιν τῆς προπαγάνδας καὶ τῶν ἡμιεπισήμων εὐνοϊκῶν θέσεων πρὸς μίαν αὐτόνομον Μακεδονίαν, αἱ ὁποῖαι προήρχοντο κυρίως ἐκ τῆς Βουλγαρίας, ὡς ἐπίσης ἐκ τῶν Γιουγκοσλαύων ἀνταρτῶν καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν μὲ τὴν ἐνδειξὴν ὅτι ἑλληνικὰ ἐδάφη μέλλουν νὰ περιληφθοῦν εἰς τὸ προταθὲν κράτος. Ἡ Κυβέρνησις, συνεχίζει, ἐκτιμᾷ ὅτι συζητήσεις περὶ Μακεδονικοῦ Ἔθνους, Μακεδονικῆς Πατρίδος ἢ μακεδονικῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ἀποτελοῦν ἀδικαιολόγητους δημιουργίας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀντιπροσωπεύουν ἐθνικὴν ἢ πολιτικὴν πραγματικότητα, καὶ ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν ἀναβίωσιν ἐμφανίζονται ἐπιθετικὰς προθέσεις ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ἄλλου ὁ μετέπειτα Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν Η.Π.Α. Κίσιγκερ, εὐρισκόμενος τότε εἰς Παρισίους, ἐδήλου ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔχει δίκαιον ὡς πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τοῦτο ἐδικαιολογεῖ μὲ τὸ ὅτι γνωρίζει ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζουν Ἀμερικανοὶ Ὑπουργοὶ καὶ Ἀξιωματοῦχοι. Ἐπίσης ὁ καθηγητὴς ἀρχαιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Μπέρκλεϋ τῆς Καλιφορνίας κ. Στέφεν Miller, πρώην διευθυντὴς τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασσικῶν Σπουδῶν εἰς Ἀθήνας, ἀντέδρασεν, ἐν τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ, μὲ ἄρθρον του εἰς τὴν ἐφημερίδα *Chronicle* (τῆς 17.2.94) τοῦ San Francisco: *Πρὶν ἀπὸ 50 χρόνια οἱ Ἀμερικανοὶ ἠγγέται μας, περισσότερο μορφωμένοι καὶ καλύτεροι γινώσκαι τῆς ἱστορίας, ἀντελήφθησαν πῶς εἶχαν τὰ πράγματα* (βλ. ἐφημ. *Μακεδονία* 12ης Μαρτίου 1994).

Συνέπεια τούτου ὑπῆρξε νὰ δοθῇ εἰς τὸ νεοπαγὲς κράτος (εἰς τὴν Λαϊκὴν Ὁμόσπονδον Γιουγκοσλαβικὴν Δημοκρατίαν) τὸ ὄνομα «Μακεδονία» ἀντὶ τοῦ προηγηθέντος Vardarska Banovina, ὄνομα τὸ ὁποῖον ἀπὸ μακροῦ οἱ Βούλγαροι, ὡς προελέχθη, ἐχρησιμοποιοῦν ὡς ἴδιον αὐτῶν ὄνομα.

Τὸ νέον αὐτὸ κράτος παρέμεινεν ὡς Ὁμόσπονδον εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Συνομοσπονδίαν μέχρι τὸ 1948, ὅτε αὐτὴ διελύθη, καὶ ἔκτοτε ὑφίσταται ὡς ἀνεξάρτητον κράτος μὲ ὅλας τὰς προηγουμένας μὲ τὴν Ἑλλάδα διαφορὰς (ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, τὴν μακεδονικὴν μειονότητα, τὸν ἀστέρα τῆς Βεργίνας, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ἡ ἀφορῶσα εἰς τὸν ἀστέρα τῆς Βεργίνας ἐλύθη).

14. Ἡ περιοχὴ τοῦ σημερινοῦ κράτους δὲν ἔχει εἰμὴ ἐλαχίστην σχέσιν πρὸς τὴν πραγματικὴν (τὴν ἱστορικὴν) Μακεδονίαν. Πράγματι, ἂν ἐξαιρέσῃ τις τὰς κατὰ μῆκος τῶν ἑλληνικῶν συνόρων εὐρισκομένας περιοχὰς τῆς Πελαγονίας (Μοναστηρίου), Μοριχόβου καὶ Στρομνίτισης, ἢ ὑπόλοιπος περιοχὴ ἐκαλεῖτο Παιονία, ἢ ὁποία κατεκτήθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγένετο γνωστὴ ὡς Μακεδονία (βλ. τὸν Miller, *ἐνθ. ἀν.*, ὁ ὁποῖος μάλιστα γράφει ὅτι *καὶ ἡ Περσία ἢ ἡ Αἴγυπτος ποὺ ἦσαν ἄλλες μακεδονικῆς ἑλληνικῆς κατακτήσεις δὲν ὠνομάστηκαν ποτὲ ἔτσι καὶ ὅτι ὁ Τίτο ἐχρησιμοποίησε τὸν μῦθον τῆς Μακεδονίας πρὸς βορρᾶν τῶν βουνῶν Μπάμπουνα καὶ Ὁρβηλο ὥστε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν «ἐπανάωσιν» τῆς Μακεδονίας*).

15. Οἱ περὶ «Μακεδονίας» ἰσχυρισμοὶ τῶν Σκοπειανῶν ἐκτείνονται (ἀναδρομικῶς!) μέχρι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τοῦ ὁποίου τὴν ἑλληνικότητα ἀμφισβητοῦν. Ἐν τούτοις οἱ ἴδιοι ἰσχυρίζονται ὅτι κατῆλθον εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Αἴμου τὸν 6ον μ.Χ. αἰῶνα. Συνεπῶς, ὁ Μ. Ἀλέξανδρος χρονικῶς δὲν ἐμπίπτει εἰς τὴν ἱστορίαν των. Οὗτοι ὁμως μὴ δυνάμενοι διὰ τὸν λόγον αὐτὸν νὰ τὸν ἐγκλωβίσουν εἰς αὐτὴν προσπαθοῦν

νά τὸν... ἀφελληνίσουν ἄλλως πως. Ἰσχυρίζονται λοιπὸν ὅτι οἱ Μακεδόνες δὲν ἦσαν Ἕλληνες, ἀλλὰ γόνιοι Θρακῶν, Ἰλλυριῶν κ.λπ. Ἐφθασαν μάλιστα ὠρισμένοι μέχρι σημείου νὰ γράψουν ὅτι κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὴν Βεργίναν ἀνεκαλύφθησαν ἐπιγραφαὶ εἰς «μακεδονικὴν» γλῶσσαν, τὰς ὁποίας ὅμως οἱ Ἕλληνες ἀπέκρυψαν! Διὰ τὴν ἱστορίαν σημειῶ ὅτι εἰς τὸ Ἐθνικὸν Κέντρον τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουν πέντε χιλιάδες ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας καὶ μεταξὺ αὐτῶν οὔτε μία εἶναι εἰς τὴν λεγομένην «μακεδονικὴν» γλῶσσαν. Σημειῶ ὅτι τὸ θέμα αὐτὸ πρὸ πολλοῦ ἔχει λήξει. Μεγάλοι ἱστορικοὶ ὅπως π.χ. ὁ Johan Gustav Droysen, εἰς τὸ κλασσικὸν ἔργον του *Ἱστορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου* (Μετάφρασις, εἰσαγωγή, σχόλια Ρένος Ἡρακλῆ Ἀποστολίδης), Τράπεζα Πίστεως, Ἀθῆναι 1988, τὸ ἔχει ἐκκαθαρίσει ἤδη ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος αἰῶνος [βλ. καὶ Otto Abel, *Macedonien vor König Philipp*, Leipzig 1847, σ. 116, ὁ ὁποῖος ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἐκ τῆς ρητορικῆς τοῦ Δημοσθένους ἐπιχείρημα περὶ βαρβάρων Μακεδόνων γράφει αἰ τοῦ Δημοσθένους κατὰ τῶν Μακεδόνων ἐκφράσεις προελθοῦσαι ἐκ κομματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἔχουν ὡς πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἔρευναν μικράν, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐθνολογικὴν οὐδεμίαν σημασίαν βλ. ἀποφασιστικώτερον τὴν παγκοσμίως καὶ ἐγκύρως γνωστὴν *Real Enzyklopädie der Klassischen Altertumswissenschaft*, τόμ. XIV, 1, Stuttgart 1928, art. «Makedonia», P. Ställin, ὑπὸ VI, «Volkstum und Sprache der Makedonen», ἡ ὁποία καταλήγει εἰς τὸ ὅτι οἱ Μακεδόνες *griechischer Volksstamm waren* (Οἱ Μακεδόνες ἦσαν ἐλληνικοῦ γένους)].

16. Νεωστὶ (διὰ νὰ ἔλθω εἰς τοὺς νεωτάτους ἱστορικοὺς) τὸ θέμα δὲν νομιζῶ ὅτι ἀμφισβητεῖται: Νέοι Ἄγγλοι ἱστορικοὶ, οἱ Emile Bradford καὶ H.A.L. Fisher, γράφουν: *Ἡ λύσις τοῦ ἐλληνικοῦ προβλήματος* (τῆς ἀρχαιότητος), προῆλθεν ἀπὸ μίαν ἀνύποπτον περιοχὴν. Βορείως τῆς Θεσσαλίας, εἰς τὰς παραλιακὰς περιοχὰς περὶ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἓνας ἐλληνικὸς λαός, σκληρότερος καὶ ὀλιγώτερον πολιτισμένος ἀπὸ τοὺς κατοικοὺς τῶν Ἀθηνῶν ἢ τῆς Κορίνθου... Αὐτοὶ ἦσαν οἱ Μακεδόνες... ποὺ ζοῦσαν ἀκόμη στὸ ὀμηρικὸν στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ... Οἱ ἄξεστοι αὐτοὶ ὀρεσίβιοι... συνηνώθησαν εἰς τὸ πλεόν ἰσχυρὸν κράτος τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ ἓνα πολὺ ἀξιόλογον βασιλέα τὸν Φίλιππον... Διὰ πρῶτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν οἱ Ἕλληνες ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ὀραματισθοῦν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν, ὄχι ὡς μία σειρὰ αἰωνίως διηρημένων πόλεων-κρατῶν, ἀλλ' ὡς ἓν ἔθνος ἠνωμένον μὲ τὴν γλῶσσαν, τὴν θρησκείαν καὶ μὲ κοινὰ ἦθη καὶ ἔθιμα [Emile Bradford, *Μεσόγειος τὸ πορτραῖτο μιᾶς θάλασσας*, μτφρ. Π. Δ. Παπαδημητρακοπούλου, Θεσσαλονίκη 1993, σσ. 190-191, (τὸ πρωτότυπον μὲ εἰσαγωγὴν τοῦ συγγραφέως ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 1970)]. Ὅλα αὐτὰ παρ' ὅλον ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ, Ἄρριανὸς καὶ Πλούταρχος, δὲν ἀφήνουν ἀμφιβολίαν περὶ τούτου. Ἔχει γίνῃ ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἢ ρῆσις τοῦ Πλουτάρχου, ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὠμίλουν «τὴν μακεδονικὴν γλῶσσαν» (καὶ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο διεχωρίζοντο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἀποικιστὰς (sic) (!!)). Δησιμονεῖται ὅτι εἰς τὴν στρατιάν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου δὲν ὑπηρετοῦν μόνον Μακεδόνες, ἀλλὰ καὶ Θεσσαλοὶ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες («πλὴν Λακεδαιμονίων»). Πῶς καθίστατο δυνατὸν ὅλοι αὐτοὶ νὰ συνεννοοῦνται; (βλ. καὶ ἐν συνέχειᾳ τὰ ὡς πρὸς τὴν Αὐστραλιανὴν Βουλῆν). Σημειῶ ἀπλῶς ὅτι, ὡς ἱστορεῖ ὁ πρῶτος, ὁ Ἀλέξανδρος, μετὰ τὴν μάχην τοῦ

Γρανικοῦ, ἠρνήθη νὰ ἀπελευθέρωση τοὺς συλληφθέντες ὡς αἰχμαλώτους Ἑλληνας μισθοφόρους τῶν Περσῶν μὲ τὴν δήλωσιν ὅτι αὐτοὶ *παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἑλλησι* (δηλ. παρὰ τὰ ἀπὸ κοινοῦ ἀποφασισθέντα ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ πανελλήνιον συνέδριον τῆς Κορίνθου, τὸ ὁποῖον ἀνέδειξεν ἀρχιστράτηγον τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου τὸν Φίλιππον καὶ μετὰ τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ τὸν Ἀλέξανδρον), *Ἑλληνες ὄντες ἐνάντια τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο* [ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος (δηλ. τῶν Μακεδόνων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐν προκειμένῳ ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἑλλάδα), ἐμάχοντο]. Ἐκ τούτων πιστοποιεῖται σαφῶς ἡ ἐλληνικότης τῶν Μακεδόνων, ἐὰν ὑπῆρχε λόγος, φυσικά, αὐτὴ νὰ ἀποδειχθῇ [γνωστὴ εἶναι ἄλλωστε καὶ ἡ μετὰ τὴν μάχην τοῦ Γρανικοῦ ἀποστολὴ εἰς τὰς Ἀθήνας (τὸ κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ), καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Πέλλαν, τριακοσίων περσικῶν ἀσπίδων ὡς ἀνάθημα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἑλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων*]. Κατόπιν ὄλων αὐτῶν καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς ὁ περιεχόμενος εἰς μελέτην διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Αὐστραλιανῆς Βουλῆς ἀπὸ 19ης Σεπτεμβρίου 1994 ὅτι «οἱ Μακεδόνες δὲν ἐθεωροῦντο Ἑλληνες ἂν καὶ ἦσαν στενὰ συνδεδεμένοι γλωσσικῶς καὶ πολιτιστικῶς μὲ τὴν Ἑλλάδα» εἶναι ἀβάσιμος καὶ ἀντιφατικός, διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ὀμιλοῦν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν καὶ νὰ ἔχουν τὸν αὐτὸν πολιτισμόν, ὡς εἶναι π.χ. σήμερον οἱ Κύπριοι, καὶ νὰ μὴ εἶναι Ἑλληνες, δοθέντος ὅτι εἶχον καὶ τὴν αὐτὴν θρησκείαν καὶ τὰ αὐτὰ ἦθη καὶ ἔθιμα (ὡς ἤδη ἀνεφέρθη προηγουμένως ὑπὸ τῶν συγχρόνων Ἀγγλῶν ιστορικῶν) ἐκτὸς τοῦ ὅτι τοιουτοτρόπως ἀνατρέπεται καὶ ἡ μνημονευθεῖσα ἐρμηνεία τῆς ρήσεως τοῦ Πλουτάρχου ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ὠμίλουν... τὴν μακεδονικὴν, δηλαδὴ μὴ ἐλληνικὴν διάλεκτον. Εἰς πάντα ταῦτα προσθετέον καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ ἱστορικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος Κορνηλίου Κλοκ, δημοσιευθὲν εἰς τὴν Ὁλλανδικὴν ἐφημερίδα *Algemeen Dagblad* τῆς 31ης Μαΐου 1994, συμφώνως πρὸς τὸ ὁποῖον «οἱ Σλαῦοι, οἱ ὁποῖοι κατέβηκαν εἰς τὴν περιοχὴν τὸν βῶν αἰῶνα, διεξεδίκησαν τὴν ἱστορίαν τῆς κλασσικῆς Μακεδονίας τῆς ὁποίας ὁ ἐλληνικὸς χαρακτὴρ εἶναι ἀναμφισβήτητος».

17. Εἰδικώτερον τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀκαδημαϊκῶν κύκλων τῶν Σκοπειῶν ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α) Ἡ κ. Λύντια Μπασότοβα εἰς δημοσίευμα τῆς εἰς τὴν *Nova Makedonia*, περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῶν Σκοπειῶν (Δελτίον τῆς 5ης Αὐγούστου 1992), ἰσχυρίσθη ὅτι «ἡ Μακεδονία οὔτε ἐλληνικὸν ὄνομα εἶναι, οὔτε ἦτο ποτὲ ἐλληνική».

β) Ἡ κ. Νάντια Πρόεβα, συνεργάτις τοῦ Ἰνστιτούτου Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τῶν Σκοπειῶν, διετύπωσεν εἰς ἐπιστολὴν τῆς πρὸς τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμούς, περὶ τῆς ὁποίας ὁ αὐτὸς ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῶν Σκοπειῶν (Δελτίον 7ης Ἰουλίου 1992), τὴν ἐρώτησιν: «Ποῦ εὔρον οἱ Ἑλληνες τὸ δικαίωμα διεκδικήσεως τοῦ ὀνόματος “Μακεδονία” καὶ ποῖος τοὺς ἔδωσε τὸ δικαίωμα τοῦτο;».

γ) Ὁ ἀκαδημαϊκὸς Πέταρ Ἰλιέφσκι ἠμφεσβήτησε καὶ ἐτυμολογικῶς εἰσέτι τὴν ἐλληνικότητα τοῦ ὀνόματος «Μακεδονία» (Δελτία 2ας καὶ 3ης Σεπτεμβρίου 1992).

δ) Ἡ Λύντια Σλάβεφσκα εἰς τὸ βιβλίον τῆς *Ἐθνογέννησις τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ*, ὡς τονίζει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου (προφανῶς τῶν Σκοπειῶν) Μπράνκο

Πάνωφ, τὸν μεγαλύτερον χώρον διέθεσε διὰ τὴν περίοδον τοῦ Φιλίππου Β΄ καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Γ΄ κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ μακεδονικὰ φύλα συνεχωνεύθησαν εἰς ἑνιαῖον μακεδονικὸν λαὸν καὶ τὰ ἐδάφη των ἐνετάχθησαν εἰς τὸ ἀρχαῖον μακεδονικὸν συγκεντρωτικὸν κράτος. Τότε, κατ' αὐτήν, ἔληξε καὶ ἡ διαδικασία τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἀρχαίου μακεδονικοῦ λαοῦ καὶ παρέμειναν εἰς τὴν συλλογικὴν μνήμην τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ οἱ θρῦλοι καὶ τὰ κίνητρα τὰ συνδεόμενα μὲ τὸν Φίλιππον Β΄ καὶ Ἀλέξανδρον Γ΄. Κατὰ τὸν αὐτὸν καθηγητὴν ἡ Λύντια Σλάβεφσκα δικαιολογημένως ἀνεφέρθη καὶ εἰς τὸ πρόβλημα τῆς ἀρχαίας μακεδονικῆς γλώσσης, διὰ τὸ ὁποῖον ὑπεγράμμισε τὴν γνωστὴν ρῆσιν τοῦ Δημοσθένους ὅτι ὁ Φίλιππος ἦτο Μακεδὼν βάρβαρος, ὁ ὁποῖος ὠμίλει διαφορετικὴν, τῆς ἑλληνικῆς, γλῶσσαν, δηλαδή τὴν μακεδονικὴν, ἡ ὁποία διὰ τοὺς Ἕλληνας ἦτο ἀκατανόητος ὡς βαρβαρικὴ γλῶσσα. Ἐν συνέχειᾳ, κατὰ τὸν αὐτὸν καθηγητὴν, ἡ αὐτὴ ἐτόνισεν ὅτι οἱ Σλαῦοι μέχρι τὴν πρώτην 20ετίαν τοῦ 7ου αἰῶνος κατόρθωσαν νὰ ἐγκατασταθοῦν μονίμως εἰς ὀλόκληρον τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοῦ Νέστου μέχρι Θεσσαλίας καὶ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ ὄρους Σάτ καὶ ἀπὸ τῆς Ρίλας μέχρι τοῦ Ὀσόμποβο καὶ ὅτι ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Σαμουήλ εἶχεν ὡς ἰδρυτικὸν στοιχεῖον τὸν μακεδονικὸν λαόν, καὶ δὲν ἀπετέλει συνέχειαν τῆς πρώτης βουλγαρικῆς αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ νέον σλαβικὸν κράτος εἰς τὴν Βαλκανικὴν, τὸν πυρῆνα τοῦ ὁποῖου ἀπετέλουν οἱ πρόην Μακεδόνες Σλαβῖνοι. Τέλος, κατὰ τὸν αὐτὸν καθηγητὴν, αὐτὸ τὸ ἐπιστημονικὸν βιβλίον τῆς Σλάβεφσκα δίδει μίαν πρὸ ὀλοκληρωμένην εἰκόνα διὰ τὴν ἐθνογεννητικὴν διαδικασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ (Δελτίον 2ας Ὀκτωβρίου 1992).

18. Ἡ κ. Λ. Μπασότοβα εἰς τὸ ἀναφερθὲν δημοσίευσμά της ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι πεπεισμένη φιλέλλην, χωρὶς αὐτὸ νὰ τὴν ἐμποδίξῃ νὰ υἱοθετῇ ἔκφρασιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες εἶναι ἀνάξιοι ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων. Ἐν προκειμένῳ δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον αὐτὸ σημεῖον ἡ κα Μπασότοβα φέρεται ἀντιφάσκουσα πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἀπόψεις, αἱ ὁποῖαι καλλιεργοῦνται εἰς τὰ Σκόπεια, συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες δὲν εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων (τῶν ἐνδόξων προγόνων), ἀφοῦ αὐτοῦς, τοὺς συγχρόνους Ἕλληνας, τοὺς χαρακτηρίζει ὡς ἀναξίους μὲν, ἀπογόνους δὲ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων (ἐνδόξων) προγόνων, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἀπογόνους αὐτῶν ἔστω καὶ ἀναξίους. Ἀπήχησις τῆς τελευταίας ταύτης ἀπόψεως ἀπαντᾶται εἰς τὴν Μελέτην τῆς 22ας Σεπτεμβρίου 1994 διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Αὐστραλιανῆς Βουλῆς, ἔνθα ἀνευρίσκειται ὁ, τουλάχιστον περιεργος, ἰσχυρισμὸς ὅτι «τὸ σημερινὸν Ἑλληνικὸν κράτος δὲν κατάγεται ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα. Οἱ Ἕλληνες (οἱ σημερινοὶ προφανῶς), ἰδιοποιήθησαν τὰ πολιτιστικὰ σύμβολα τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος τὸν 19ον αἰῶνα ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι εὐρέθησαν τυχαίως εἰς τὸ ἴδιον τμήμα τοῦ κόσμου ὅπου ὑπῆρχε κάποτε ἡ Ἀρχαία Ἑλλάς». Νομίζω ὅτι ὡς πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον, τὰ σχόλια περιττεύουν.

19. Ὡς πρὸς τὴν ἐτυμολογικὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ἑλληνικότητος τοῦ ὀνόματος «Μακεδονία» ἐκ μέρους τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Πέταρ Ἰλιέφσκι, σημειῶ ὅτι εἶναι ἤδη γνωστὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀμήρου ἡ λέξις ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται αὐτὸ τὸ ὄνομα. Πράγματι, εἰς τὴν Ὀδύσειαν (Η΄ 106) ὑπάρχει ἡ φράσις *Οἶά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο*, ἔνθα τὸ ἐπίθετον «μακεδνῆ». Δοθέντος ὅτι οἱ Μακεδόνες ἦσαν

Δωριείς, ὡς ἱστορεῖ ὁ Ἡρόδοτος [A 56: *Μετὰ δὲ ταῦτα (ὁ Κροῖσος) ἐφρόντιζε ἱστορέων τοὺς ἂν Ἑλλήνων δυνατωτάτους ἐόντας προσκτῆσαιτο φίλους. Ἱστορέων δὲ εὗρισκε Λακεδαιμονίους τε καὶ Ἀθηναίους προέχοντας τοὺς μὲν τοῦ δωρικοῦ γένους, τοὺς δὲ τοῦ Ἴωνικοῦ, καὶ τὸ μὲν (τοῦ Ἴωνικοῦ γένους) οὐδαμῆ κῶ ἐξεχώρησε, τὸ δὲ (δωρικὸν - ἑλληνικὸν ἔθνος) πολυπλάνητον κάρτα... Ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος... οἴκεε γῆν τὴν Φθιώτιν, ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ ἕλληνος τὴν... χώραν καλεομένην Ἰστιαιώτιν ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαιώτιδος... οἴκεε ἐν Πίνδῳ, Μακεδὸν δὲ καλεόμενον], καὶ δοθέντος ὅτι εἰς τὴν δωρικὴν διάλεκτον τὸ φωνῆεν τῆς Ἴωνικῆς διαλέκτου ἠτρέπεται εἰς α, ἡ λέξις μῆκος τῆς Ἴωνικῆς τρέπεται εἰς μάκος εἰς τὴν δωρικὴν διάλεκτον ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξις μακεδνός (μακεδνή). Ἐπομένως ἡ λέξις «Μακεδονία» εἶναι ἀρχαιοελληνικῆς ρίζης καὶ δὲν ὑπάρχει νομίζω περιθώριον συζητήσεως ἐπ' αὐτοῦ. Περὶ τῶν γραφέντων ὑπὸ τῆς κας Σλάβεφσκα παραπέμπω εἰς τὰ ἐν συνεχείᾳ περὶ τῶν Μακεδόνων καὶ τῆς γλώσσης των.*

20. Εἰς βιβλίον ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς «Μακεδονικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ Καλῶν Τεχνῶν» (5 Ἰουλίου 1993) ἀναγράφεται: «τὸ ζήτημα τοῦ ὀνόματος ἔχει ὀλωσδιόλου δευτερεύουσαν θέσιν. Ἡ τραγικότης τῆς διαφιλονικεῖας ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός ὅτι αὐτὴ (ἡ διαφιλονικεῖα) δὲν ἐξελίσσεται εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἱστοριογραφίας, τῆς γλωσσολογίας εἴτε τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ συχνότερα διὰ μέσου μίας καθημερινῆς πολιτικῆς, μὴ ἐπιστημονικῆς διαφιλοβητήσεως τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ, τῆς γλώσσης του καὶ τῆς κουλτούρας του (τοῦ πολιτισμοῦ του), εἰς τὴν πρόσφατον δὲ ἱστορίαν καὶ μὲ τὴν ἐφαρμογὴν φυσικῶν καὶ πνευματικῶν καταπιέσεων πρὸς αὐτὸν τὸν δῆθεν ἀνύπαρκτον λαὸν εἰς τὴν Μακεδονίαν του Αἰγαίου».

Ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως τοῦ κειμένου τούτου προκύπτει ὅτι οἱ Σκοπειανοὶ ἐπιστήμονες τοποθετοῦν τὸ ζήτημα τοῦ ὀνόματος εἰς δευτερεύουσαν θέσιν παρ' ὅλον ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν κρηπίδα τῆς (καὶ ἐπιστημονικῆς) πολιτικῆς των, ἡ ὁποία ἤδη ἀνεφέρθη. Τὴν αὐτὴν ἐποχὴν (Δελτίον 26ης Φεβρουαρίου 1993) ὁ Στόγιαν Κισελίνοφσκι ἔγραψεν εἰς τὴν ἐφημερίδα *Nova Makedonija* ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἑλλάς καὶ τὸ μακεδονικὸν ἔθρικὸν ὄνομα» ὅτι «ὁ ἀγὼν περὶ τὸ ὄνομα “Μακεδονία” εἶναι τὸ πιὸ οὐσιαστικὸν πολιτικὸν ζήτημα, εἶναι ἀγὼν περὶ τὴν ἱστορικὴν νομιμότητα τοῦ ἐδάφους τοῦ ἀποκαλουμένου Μακεδονία. Ὁ μακεδονικὸς λαὸς ἐσηματίσθη μὲ τὴν διαδικασίαν τῆς συμβιώσεως καὶ ἀφομοιώσεως τοῦ σλαβικοῦ καὶ προσλαβικοῦ πληθυσμοῦ μὲ βάσιν τὴν σλαβικὴν γλῶσσαν. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπέκτησεν ἱστορικὴν νομιμότητα εἰς τὸ ἔδαφος, ἀποκαλούμενον “Μακεδονία”, καὶ ἔγινεν ὁ μοναδικὸς διάδοχος ὅλων τῶν ἐδαφικῶν, ἱστορικῶν καὶ πολιτιστικῶν, αὐτοχθόνων παραδόσεων». Ἐν τῇ αὐτῇ ροῇ τῶν πραγμάτων ἐκυκλοφόρησε βιβλίον ὑπὸ τὸν προκλητικὸν τίτλον «Νότιος Μακεδονία ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μέχρι τοὺς σημερινούς Μακεδόνας» τοῦ δημοσιολόγου Ρίστο Ἀντώνοφσκι (Δελτίον 10ης Μαΐου 1996), περὶ τοῦ ὁποίου ἐν συνεχείᾳ. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἐντυπωσιάζει εἶναι ὅτι χρησιμοποιοῦν βαρεῖας ἐκφράσεις διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἄποψιν ἐπὶ τοῦ θέματος (αὐτὴ ἄλλωστε εἶναι ἡ τακτικὴ ὅσων προσπαθοῦν νὰ στηρίξουν ἀναληθεῖς ἰσχυρισμούς). Ἀλλὰ ἄς τὰ ἴδωμεν αὐτὰ ἐκ τοῦ σύνεγγυς. Οὕτω, κατὰ τοὺς Σκοπειανούς ἐπιστήμονες, αἱ ἑλληνικαὶ θέσεις ἐπὶ τοῦ Μακεδονικοῦ δὲν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὴν ἱστοριογραφίαν, τὴν γλωσσολογίαν εἴτε τὴν ἱστορίαν

τοῦ πολιτισμοῦ, δηλαδή εἶναι ἀνιστόρητοι, ἄσχετοι πρὸς τὴν γλωσσολογίαν καί... ἀπολίτιστοι (ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις) καὶ ἐκφράζονται οὐχὶ ἐπιστημονικῶς, ἀλλὰ (συχνότερον) διὰ μέσου μίας καθημερινῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀμφισβήτησην τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ, τῆς γλώσσης του καὶ τοῦ πολιτισμοῦ του (στοιχεῖα τὰ ὁποῖα, προφανῶς, οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες δὲν δύνανται νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐπιστημονικῶς, περιοριζόμενοι εἰς ψευδεῖς καὶ ἀγοραίας θέσεις).

21. Συνεχίζοντας οἱ Σκοπειανοὶ ἐπιστήμονες προσάπτουν εἰς τὴν Ἑλλάδα (αὐτὴν τὴν φορὰν) ὅτι χρησιμοποιεῖ μέσα πνευματικῆς, καὶ φυσικῆς ἀκόμη, καταπίεσεως τοῦ μακεδονικοῦ λαοῦ (τὴν ἐφαρμογὴν φυσικῶν καὶ πνευματικῶν καταπιέσεων), ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν (τὴν Μακεδονίαν του Αἰγαίου) καὶ τὸν ὁποῖον ἡ ἑλληνικὴ πλευρὰ παρουσιάζει ὡς («δῆθεν») ἀνύπαρκτον. Μὲ ἄλλα λόγια ἡ Ἑλλὰς χρησιμοποιεῖ μέσα φυσικῆς καταπίεσεως εἰς βάρος τοῦ «μακεδονικοῦ λαοῦ», ὁ ὁποῖος εἶναι «ὑπαρκτός» εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν. Φυσικὴ καταπίεσις εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ φυλάκισις, ἡ ἐκτόπισις, ἡ ἀπέλασις, ὁ φόνος εἰσέτι κ.λπ. Ἡ Ἑνωσις τῶν Ἱστορικῶν τῆς Μακεδονίας καὶ τὸ Ἰνστιτοῦτον Ἑθνικῆς Ἱστορίας τῶν Σκοπειῶν εἰς ἐπιστολὴν πρὸς τὸν τότε Γεν. Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε. Butros Gali ἔγραψαν: «Ὁ ἀγὼν περὶ τὸ ὄνομα “Μακεδονία” μεταξὺ τῶν νομίμων διαδόχων τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τῶν Μακεδόνων, καὶ τῶν γενοκτονικῶν ὑποκαταστάτων, τοῦ ἑλληνοκρατικοῦ ἐθνικοῦ σωβινισμοῦ, εἶναι κατ’ οὐσίαν ἱστορικὸς ἀγὼν διὰ τὴν ἐπιβίωσιν ἑνὸς λαοῦ (τοῦ μακεδονικοῦ ἔθνους)» (Δελτίον 28ης Ἰανουαρίου 1993).

22. Ἐκ τῶν ἤδη ἐκτεθέντων προκύπτει ὅτι δὲν εἶναι μόνον τὸ θέμα τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ καὶ τὸ θέμα τοῦ «μακεδονικοῦ λαοῦ» εἰς τὴν «Μακεδονίαν του Αἰγαίου», τὸ ὁποῖον προβάλλεται ὑπὸ τῶν Σκοπειανῶν καὶ ἀποτελεῖ στοιχεῖον τοῦ ὅλου προβλήματος (ὁ Χρ. Ἀντωνόφσκι, εἰς τὸ μνημονευθὲν βιβλίον του «Νότιος Μακεδονία, ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μέχρι τοὺς σημερινούς Μακεδόνες», γράφει ὅτι ὑπάρχει ἀπειλητικὴ ἑλληνικὴ ἐκστρατεία πρὸς ἀφομοίωσιν καὶ ἀποεθνικοποίησιν τῶν Μακεδόνων εἰς τὴν Αἰγαιατικὴν Μακεδονίαν· οἱ Μακεδόνες ἔχουν τὴν τραγικὴν μοῖραν νὰ εἶναι διηρημένοι καὶ ἀμφισβητούμενοι).

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Τουρκοκρατίας, τὴν πρὸ τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος τοῦ 1871, οἱ Σλαυόφωνοι (Βουλγαρόφωνοι ἐλέγοντο) ἦσαν Πατριαρχικοί. Μετὰ τὸ σχίσμα ὠρισμένοι προσεχώρησαν εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν. Καὶ αὐτοὶ ὅμως δὲν ἀπεκαλοῦντο «Μακεδόνες», ἀλλὰ Βούλγαροι. Ἐλέχθησαν ἤδη ἀρκετὰ προηγουμένως ὡς πρὸς τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα [βλ. καὶ ἀπομνημονεύματα τοῦ βοεβόδα (ὄπλαρχηγοῦ) Πάντο Κλιάσεφ, ἐμφανισθέντα τὸ 1925, ὁ ὁποῖος καταλογίζει εἰς αὐτοὺς τὴν ἀποτυχίαν τῶν προσπαθειῶν τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου κατὰ τὸν ἀγῶνα αὐτόν]. Ὁ μέγας φίλος τῶν Βουλγάρων Ρῶσος Golubinsky, *Ἰπομνήματα ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς Βουλγαρικῆς, Σερβικῆς, Ρουμανικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Μόσχα 1871, σ. 176 ἐπ., 193, τὴν ἐποχὴν τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος εἶχε γράψει περὶ αὐτῶν ὅτι «οἱ δῆθεν αὐτοὶ Ἕλληνες ἔτρεφον ἐναντίον παντὸς ὅ,τι ἦτο βουλγαρικὸν ἢ σλαυικὸν μῖσος πλέον ἀδυσώπητον καὶ περιφρόνησιν πλέον ἔντονον ἀπὸ ὅσῃν ἔτρεφον κατ’ αὐτοῦ οἱ πραγματικοὶ Ἕλληνες».

Χαρακτηριστικά είναι και τὰ ὅσα ὁ μνημονευθεὶς Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν Μακεδονικῶν Βιλαετίων Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου Χιλμὴ Πασᾶς ἐδήλωσεν εἰς συνέντευξιν, τὴν ὁποίαν ὁ Γάλλος δημοσιογράφος Michel Paillarès ἔλαβε παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν ὁποίαν παραθέτει εἰς τὸ βιβλίον του, ἔνθ. ἀν., σσ. 50-51: *Mon opinion et celle de mon Gouvernement est qu' ils (les bulgarophones) sont Grecs...* [ἡ γνώμη μου καὶ ἐκείνη τῆς Κυβερνήσεώς μου εἶναι ὅτι αὐτοὶ (οἱ βουλγαρόφωνοι) εἶναι Ἕλληνες].

Μετὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον, τὸ 1924, διὰ τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς συνθήκης, γνωστῆς ὡς συμφωνίας Καφαντάρη-Μολώφ, «Περὶ ἐκουσίας ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν», ὅσοι ἠσθάνοντο Βούλγαροι μετηνάστευσαν εἰς Βουλγαρίαν (καὶ αὐτοὶ ἦσαν ἐν ὅλῳ 60.000) καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξεκαθαρίσθη τὸ πεδῖον. Οἱ ἐναπομείναντες ἦσαν ἀκριβῶς οἱ Ἕλληνες Σλανόφωνοι (οἱ γραικομάνοι) αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἐσήκωσαν τὸ βάρος τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. Πιθανὸν νὰ παρέμειναν καὶ ὠρισμένοι βουλγαρικῆς συνειδήσεως, λόγῳ περιουσιακῶν στοιχείων ἢ ἄλλων λόγων, ἀλλ' αὐτοί, ὡς ἀριθμὸς, εἶναι ἀσήμαντοι.

Ἦδη ὁ Ἑρρῖκος Μοργκεντάου, Ἐπόπτης Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Προσφύγων τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, εἰς βιβλίον γραφέν ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἐστάλην εἰς τὰς Ἀθήνας*, ἔγραψεν: ὅταν ἔφυγαν οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Βούλγαροι, ἡ Μακεδονία ἔμεινεν ἀμιγῆς ἑλληνικῆ περιοχὴ καὶ τότε ἔμειναν, ὅπως καὶ τώρα ὑπάρχουν εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Μακεδονίας, κάτοικοι ποὺ ὠμίλουν καὶ ὀμιλοῦν παραλλήλως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἓνα τοπικὸν προφορικὸν σλανόφωνον ἰδίωμα, ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν καὶ εἶναι Ἕλληνες.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὁ δημοσιογράφος Gert Heler ἀνταποκριτὴς ἐν Ἀθήναις (καὶ κατόπιν ἐν Ἄγκυρᾳ) τῆς Frankfurter Rundschau (βλ. ἐφημ. *Μακεδονία* τῆς 22ας Σεπτεμβρίου 1991) καὶ οὐχὶ φιλέλλην, ὡς προκύπτει ἀπὸ τὰς κατὰ καιροὺς ἀνταποκρίσεις του, ἔγραψεν ὅτι *ἡ μακεδονικὴ μειονότης πράγματι δὲν ὑπάρχει, διότι ποτὲ δὲν παρουσιάσθη διὰ νὰ ἐκφρασθῇ μόνη της*. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει πόσοι εἶναι αὐτοί, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ κράτος τῶν Σκοπείων ἀπαρτίζουν τὴν «Μακεδονικὴν» ἐν Ἑλλάδι μειονότητα; Τὸν ἀριθμὸν των θὰ μᾶς δώσουν δύο διατελέσαντες ἐκπρόσωποι (ἐθελουσίως ἢ κατόπιν ἐντολῆς;) τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ κ. Σιδηρόπουλος (πρῶην ὑπάλληλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου) καὶ ὁ Νικόδημος Τσαρκνιάς (πρῶην κληρικὸς τῆς Μητροπόλεως Κιλκισίου). Ἀμφότεροι μετὰσχοντες εἰς ἐκπομπὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Τηλεοπτικοῦ Δικτύου τῆς Αὐστραλίας CBS (τὴν 26ην Μαρτίου 1993) μᾶς ἐπληροφόρησαν ὅτι οἱ «Μακεδόνες» ἐν Ἑλλάδι (εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, τὴν κατ' αὐτοὺς «Μακεδονίαν του Αἰγαίου») ἀνέρχονται εἰς 1.000.000 ἀνθρώπων (Sic). Σημειωτέον ὅτι τὸ Οὐράνιον Τόξον, τὸ ὁποῖον κατῆλθεν εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1996, εἰσέπραξεν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Κρήτης, καθ' ὅσον ἐπληροφορήθη), 4.600 ψήφους. Τὸ Οὐράνιον Τόξον ζητεῖ ἐθνικὴν χειροφέτησιν εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁμολογεῖται ὅτι εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναφερθεισῶν ψήφων περιλαμβάνεται «καὶ ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς δημοκρατικὰ προσανατολισμένων πολιτῶν (οἱ ὁποῖοι) ἔδωσαν τὴν ψήφον των εἰς ἡμᾶς» (Δελτίον τύπου τῆς 6ης Ἰουλίου 1994).

23. Πάντως, ὁ ἐπίσης ἐκπρόσωπός των Πάνος Βοσκόπουλος ἐδήλωσεν ὅτι εἰς

τὴν Φλώριαν κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς εἰς τὸν πρῶτον γύρον, τὸν Ὀκτώβριον (τοῦ 1994), οἱ «Μακεδόνες» ἔλαβον 0,63% τῶν ψήφων, αὐτὸς δὲ ὁ Βοσκοπούλος, ἐπικεφαλῆς τοῦ ψηφοδελτίου τῶν μειονοτικῶν εἰς τὰς νομαρχιακὰς ἐκλογὰς τοῦ Ἰουνίου 1994, ἔλαβε μόνον τὸ 3,5% τῶν ψήφων (Δελτίον 20ῆς Ὀκτωβρίου 1994) [βλ. περὶ ὅλων αὐτῶν ἀναλυτικώτερον μελέτην μου: «Ἀνασκευὴ τῶν εἰς τὸ σχέδιον τῆς Νέας Αὐστραλιανῆς Ἐγκυκλοπαίδειας “Australian People”, ὡς πρὸς τὸ λῆμμα “Makedonia” περιλαμβανομένων», Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 64 (1989) 81-102]. Καὶ ὅλα αὐτὰ καθ’ ἣν στιγμὴν αὐτὸ τοῦτο τὸ κράτος τῶν Σκοπειῶν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ στατιστικὴν, τοῦ 1991, τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν ἐφημερίδα *Die Welt* τῆς Γερμανίας, περιλαμβάνει, εἰς συνολικὸν πληθυσμὸν 2.033.964 κατοίκων, μόνον 1.314.273 «Μακεδόνας» ἔναντι 427.313 Ἀλβανῶν καὶ 97.416 Τούρκων (ἀριθμοὺς τοὺς ὁποίους οἱ Ἀλβανοὶ ἀμφισβητοῦν ἰσχυριζόμενοι ὅτι οἱ ἴδιοι ἀποτελοῦν τὸ 40% τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, δηλαδή περίπου 830.000, συμπεριλαμβανομένων τῶν Τούρκων, τοὺς ὁποίους ἐπίσης θεωροῦν Ἀλβανούς). Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῶν Σκοπειῶν, κατὰ τὴν ἐκπομπὴν τῆς 21ῆς Ἰουνίου 1994, ἀνεκοίνωσεν ὅτι, κατὰ πληροφορίας τῶν εἰδησεογραφικῶν πρακτορείων τῆς Ἰταλίας ANSA καὶ τῆς Γαλλίας AFP, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων δηλοῦν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ τῆς ἐπισήμου στατιστικῆς διὰ τὰς ἐθνότητας εἶναι λανθασμένοι. Οὕτως οἱ Ἀλβανοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἀντὶ 427.000 εἶναι τουλάχιστον 1.000.000, οἱ Σέρβοι ἀντὶ 44.000 ὑπάρχουν ἀσφαλῶς μεταξὺ 300.000 - 400.000, οἱ Τούρκοι ἀντὶ 97.000 εἶναι 200.000, οἱ Ρόμ (Ἀθίγγανοι) 220.000 καὶ οἱ Βλάχοι ἀντὶ 3.200 εἶναι 185.000. Ὁ Βούλγαρος πρωθυπουργὸς Ἰβάν Κοστώβ, εἰς συνέντευξιν, εἰς τὴν ἐφημερίδα *Nova Makedonija* τῶν Σκοπειῶν, ἐδήλωσεν ὅτι «ἡ γλωσσικὴ διαφιλονικία (μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Σκοπειῶν) εἶναι τεχνητὴ καὶ ἐπενοήθη τὸ 1994 ἐκ μέρους τῆς μακεδονικῆς πλευρᾶς μὲ σκοπὸν νὰ μπλοκαριστοῦν αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο πλευρῶν» (ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ Σκοπειῶν, Δελτίον 10ῆς Ἰουλίου 1998). Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραβλεφθῇ ὁ κίνδυνος ἀνατροπῆς τῶν στατιστικῶν τούτων δεδομένων λόγῳ τοῦ συντριπτικῶς ἀνίσου δείκτου γεννητικότητος μεταξὺ «Μακεδόνων» καὶ Ἀλβανῶν. Πράγματι, κατὰ τὴν γιουγκοσλαυκὴν στατιστικὴν τοῦ 1981 (τὴν πρὸ τῆς διαλύσεως τῆς Γιουγκοσλαβίας) ὡς πρὸς μὲν τὸ Κόσσοβον, ἦτοι ὡς πρὸς μὲν τοὺς Ἀλβανούς, ὁ δείκτης γεννητικότητος κατὰ τετρ. χιλ. ἦτο 145,5, ὡς πρὸς δὲ τὴν τότε «Μακεδονίαν» τῶν Σκοπειῶν 74,2, δηλαδή ὁ ἀλβανικὸς δείκτης ἦτο (καὶ εἶναι προφανῶς) διπλάσιος τοῦ «μακεδονικοῦ».

24. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι κατὰ τὴν βουλγαρικὴν τηλεόρασιν (ὡς ἀναμετεδόθη ὑπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν Σκοπειῶν, τὴν 28ην Μαρτίου 1991) τὸ κράτος τῶν Σκοπειῶν περιλαμβάνει 2.200.000 Βουλγάρους, ποσοστὸν, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ φερομένου ὡς «Μακεδονικοῦ» πληθυσμοῦ, κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν στατιστικὴν τῶν Σκοπειῶν. Ἐξ ἄλλου προκειμένου περὶ τῆς γλώσσης τῶν Σκοπειῶν, αὐτὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι βουλγαρικὴ, καὶ ὑπάρχει σχετικῶς τὸ ἐξῆς. Συνήφθησαν εἴκοσι σχεδὸν συμφωνίαι μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ κρατῶν τῶν Σκοπειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τρία ὅλα ἔτι δὲν ὑπεγράφησαν ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας λόγῳ τοῦ προβλήματος τῆς γλώσσης, διότι οἱ Βούλγαροι ἠρνοῦντο τὴν ὑπογραφήν εἰς κείμενον, τὸ ὁποῖον

ἐθεώρουν βουλγαρικὸν καὶ τὸ ὁποῖον οἱ Σκοπειανοὶ ἐνεφάνιζον ὡς «Σκοπειανόν», μὲ τὴν δήλωσιν «ἢ ἀναγνωρίζετε ὅτι ἡ γλῶσσα σας εἶναι βουλγαρική» ἢ μὲ σᾶς δὲν μπορούμε νὰ ὑπογράψωμεν καμμίαν συμφωνίαν (Δελτία 10ης Σεπτεμβρίου 1996 ὡς καὶ 21ης Αὐγούστου 1997). Ἐπὶ τούτοις ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Βουλγαρίας ἐδήλωσεν ὅτι «ἡ μακεδονικὴ γλῶσσα εἶναι δική μας, βουλγαρικὴ δυτικὴ διάλεκτος».

Θὰ ἦτο ἴσως προτιμώτερον, δι' ἓν μικρὸν κράτος μὲ μικροὺς πόρους καὶ ἰσχυροτάτην μειοψηφίαν Ἀλβανῶν, νὰ ὑπάρξῃ μεγαλυτέρα αὐτοσυγκράτησις διὰ νὰ τύχῃ τῆς συμπαθείας τοῦ ἰσχυρότερου, ὡς εἶναι ἡ Ἑλλάς, γείτονός της.

Constantinos A. Vavoukos

HISTOIRE BRÈVE DE LA QUESTION MACÉDONIENNE

Le Professeur C. A. Vavoukos analyse toutes les données falsifiées que F.Y.R.O.M. a éditées au sujet du terme Macédoine et précise que le mouvement révolutionnaire d'Ilinden, en 1903, était organisé par les Bulgares seuls et qu'aucun document diplomatique ou autre ne parle d'une participation quelconque des dits «Macédoniens» de F.Y.R.O.M. Ensuite, le Professeur C. A. Vavoukos met l'accent sur le caractère grec de la région de Pélagonie, à savoir des villes Monastirion (Bitolja), Krušovo etc., thèse soutenue, même aujourd'hui, par les historiens de F.Y.R.O.M. etc. Il parle, également, des critiques bulgares exprimées contre la République de F.Y.R.O.M. qui veut «macédoniser» le peuple de ces contrées. Ensuite, il réfute tous les arguments de Skopje concernant ce même sujet et il présente la situation actuelle de la région de Macédoine peuplée, à l'heure actuelle, par des populations slaves qui cherchent à usurper le nom et l'identité des anciens macédoniens.